

Begjæringer om Tilskud. Jeg kjender ikke Forholdene der. Maaſte kjender det ærede Udvalg nærmere til, hvem det er, der vil etablere en ſaadan Skole, og det kan da have en Garanti deri. Det er meget muligt, og jeg kan ogsaa meget godt være tilfredsſtillet, hvis det er Tilfældet; men ſom Sagen her foreligger, ere Forholdene ganſke ubekjendte, og man vilde da gaa noget videre, end man pleier at gaa, ved at tiltræde Forſlaget. Jeg ſkal imidlertid ikke i og for ſig reiſe nogen Indſending derimod, idet jeg tror, at Udvalget maa have nøiere Kundſkab til de paagjældende Forhold, da det vel ikke uden Videre vilde anbefale en Underſtøttelse til en Beſtyrer, ſom man ſlet ikke vidſte, hvem var.

J. Pedersen: Jeg er ſuldstændig enig med den ærede Ordfører og det ærede Medlem for Edeſe Amts 5te Valgfreds (Beintſen) i, at det Tilſyn med Høiſkolerne, ſom den nuværende Miniſter har oprettet, er af den Slags Ting, man helſt ſkal ſe at være fri for; men naar det temmelig ſtrakt er blevet gjort gjældende af den ærede Ordfører og tildeels ogsaa af det ærede Medlem fra Bogenſe (Bernſen), at det maa beklages, at Høiſkolerne, ſom man hørte af den ærede Miniſter, paa en enkelt Undtagelſe nær, have erklæret, at de med Forngielse vilde gaa ind under dette Tilſyn, maa jeg dog dertil ſige, at dette, ſaavidt mig be- kjend, ikke maa forſtaas ſaaledes, ſom om Høiſkolerne derved have erkjendt, at de egentlig vilde være veltilfredſe med at komme under et Stats-tilſyn. Saa vidt jeg veed, have de fleſte Høiſkoleforſtandere ſvaret paa Miniſteriets Henvendelſe til dem, hvilket for Reſten viſtnok var noget ſpagſærdig, at forſaa vidt den vaagjældende Tilſynsmand vilde beſøge deres Skoler og ſe paa, hvorledes det gik til, hvorledes de bare ſig ad med Underviſningen der, og være en Dagſtid hos dem, ſkulde de ikke have Noget imod hans Beſøg; han vilde da være velkommen ſom enhver Anden. Derſom jeg ikke er feil underrettet, har deres Svar indſkrænket ſig dertil. — Naar forøvrigt det ærede Medlem for Frederiksberg Amts 3die Valgfreds (Dineſen), hvis Udtalelſe om den Beſiguelſe, Høiſkolerne vilde have af et ſaadant Tilſyn, ogsaa i høi Grad over- rakte mig, ſaa vel ſom ogsaa den ærede ſidſte Aaler gjorde gjældende, at et Tilſyn ikke var noget Nyt, men Noget, ſom altid havde fundet Steb, og ſom man altid havde krævet, ſkal jeg gjøre opmærksom paa, at jeg i 10 Aar har været Lærer ved en Folkehøiſkole, men at jeg ikke har mærket til noget Tilſyn, ſaaledes, at det i alt Tald ikke er noget Almindeligt.

Kruſe: Det er kun nogle ganſke korte Bemærkninger, jeg ſkal tillade mig at gjøre. Det forekommer mig, at den ærede Miniſter i ſit For- drag idag har givet os i Hænderne, hvilken

ſare man udfætter Folkehøiſkolerne for ved et miniſterielt Tilſyn; i det Mindſte vil den ærede Miniſter ikke ved nogetſomhelſt andet Middel kunne gjøre denne ſare klarere for mig. Den ærede Miniſter ſagde, at han tidligere havde været noget i Tvivl med Henſyn til diſſe Høiſkoler; men efter at have ſet Arbejder, ſom ere præſterede fra dem, var hans Tvivl forſvunden, idet det derved var blevet klart for ham, at de Menneſter, ſom komme paa diſſe Høiſkoler — jeg veed ikke, om det var gjennemgaaende, eller det kun var for Manges Vedkommende, men det var dog for ſaa vidt gjennemgaaende og for ſaa Manges Vedkom- mende, at han fandt ſig foranlediget til at udtale det ſom noget Almindeligt — være ſlet forberedte og ikke kunde have den Nytte af diſſe Skolers Brug, ſom man forudsætter, og ſom man tilſigter. Den ærede Miniſter gif her ud fra en beſtemt Forudſætning med Henſyn til hvad Tanken med diſſe Høiſkoler ſtulde være; han gif ud fra den Forud- ſætning, at diſſe Skoler maatte have til Formaal at uddanne unge Menneſter i Retning af Stil- øvelſe og Stilforfærdigheſe, alſaa i Retning af at kunne producere ſkriftlig. Derſom det var Tilfæl- det, vilde den ærede Miniſter i ſaa Henſeende ſtaa paa faſt Grund; men jeg tror, at man efter diſſe Skolers Natur, efter den Udvikling, de have ſaaet, og efter de Forudſætninger, under hvilke de ere fremſtaaede, ſnarere kan tillægge dem alt Andet end at ville Stiløvelſe og Produktion i ſkriftlig Retning. Det er vitterligt, at diſſe Skoler ere fremſtaaede ſom Frugt af et aandeligt Syn paa Folkets Vægt hos en enkelt Mand, at dette Syn hos ham har modnet og klarer ſig gjennem en lang Marætte, at det ligeledes gjennem en for- holdsvis længere Marætte har ſkaffet ſig Indgang og baaret ſin Frugt i vort Folk, og at en af diſſe Frugter er vore Folkehøiſkoler. Nu fore- kommer det mig, at diſſe vore Folkehøiſkoler, ſaa ſnart de bringes til at forlade det Grundlag, hvor- paa de ſaaledes ere fremſtaaede, ere i Færd med at dræbe ſig ſelv, ere i Færd med at borttage Grunden under ſig ſelv, thi Grunden under dem er et aandeligt Liv og et aandeligt Syn paa Folket ſom ſaadant, paa det enkelte Menneſke ſom ſaadant og paa Kiſtenheden ſom ſaadant, men i ingen Henſeende Etiløvelſe og Etilrettelſe. Der- ſom man alſaa vil gjøre det muligt for Kultusminiſteriet at udøve en Indflydelse paa diſſe Høiſkoler gjennem et Tilſyn, en Indflydelse, der vil gaa i Retning af at bringe diſſe Skoler ind paa Stilfabrikation, hvad enten det nu ſkulde være i Danſk eller fremmede Sprog, er det min Over- beviſning, at vi ere paa Vej til at bringe diſſe Skoler ud af Verden ſom Folke- høiſkoler og ind paa et Spor, der peger i Retning af, hvad man har ſat i Stil i Norge, den noiſte Amtsskole under Regjeringens Auspicier og Tilſyn. Dette er den lige Vej til at indføre Examensvæſen og Karakter-Bedømmelſe ved vore Folkehøiſkoler, alt-